

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

19. De votorum absolute.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

ceptis votis religionis, & castitatis commutare. Sciendum itaque est, non esse idem commutare votum, quod est commutare pœnam impositam, eo quod votum per solutum non fit. V. G. Romanus Pontifex, facultatem Confessario dedit, ut commutet votum, quod Titius fecerat de danda certa eleemosyna quotidie pauperibus, & similiter, quia Titius multis diebus certâ illam eleemosynam nõ dederat, ut promiserat, & ideo magnam pecuniæ quantitatem pauperibus ex voto debebat, remisit ex parte, videlicet, ut det minorem, quam debebat, Confessarius potest votum, quod adhuc in futurum refertur, commutare, nõ tamen potest eam pecuniæ partem, quam iussu Pontificis soluere cogitur, ex toto, vel ex parte remittere. *Nauar. conf. 35. de voto.*

Duodecimò queritur, Quidnam facere debet is, cuius votum est sapius commutatum? Respondeo primò, durare semper p̄ imi voti vinculum, si nulla eius commutatio iusta fuit. **Item** tenenda est primâ commutatio, si iusta fuit, quæ per sequentes, cum iustæ non fuerint, extincta non est. **Postremò**, si omnes fuerint iustæ, fas est ei, qui vouerat, seruare postremam, siquidem iusta illa etiam fuit: Liberum etiam est ei suum primum votum exsoluere, si velit, vel primam, aut secundam voti cõmutationem, eligere, reliquis posthabitis.

Decimotertidò queritur, Quid nomine maioris, vel æqualis boni intelligatur, in quod votum de more commutatur? Respondeo, non intelligi omne id, quod est Deo gratius, & magis acceptum per se, hoc est, ex natura operis, quod fit, sed id, quod ei, qui vouit, est melius, commodius, & aptius ad Dei gratiam, & charitatem assequendam, & ad votum quod fecit, implendum. Vnde in cõmutandis votis consideranda, & perpendenda est eius, qui voto se Deo obligauit, utilitas potius, quam materiæ magnitudo. V. G. vouit Titius, ad domandam sensus, & carnis libidinem ieiunia, quæ sunt opera, & officia Temperantiæ; preces quidem, quæ ad Deum fundi solent, & eleemosynæ in pauperum v̄sus dari solitæ, quæ sunt Religionis, & misericordiæ actus, maioris virtutis sunt opera, non tamen ob id, cuiusmodi votum in preces, vel eleemosynas commodè mutatur: quandoquidem ad libidinem refranandam, & cohibendam non sunt æquè vtilis, ac ieiunia, & aliæ piæ, & religiosæ corporis castigationes. Pari ratione vouet quis, eleemosynas ad auaritiã comprimentam: dubium non est, quin sint alia opera per se natura sua meliora, sed fortassis ei, qui vouit, minus apta, & opportuna remedia ad eum finem assequendum. Est igitur consideranda eius, qui vouit, cõditio: id enim quod erit illi melius, erit pariter Deo gratius. Quo fit, ut in votis commutandis expendi debeat difficultas, & labor, qui perferri deberet in promisso præstando: Considerandæ item sunt impensæ, & sumptus, quos facturus erat, qui vouerat: An etiam illa materia magis eius interfit, ita, ut fit ei utilior, & commodior futura. Exempli causa, Titi⁹ ad loca sancta peregrinationem piæ, & religiosè vouit, videtur enim est, an pedibus esset iter facturus: nam tunc iter vnus diei (quod atinet ad laborem peregrinationis) cum vnus diei ieiunio commodè com-

mutatur: & iter duorum dierum, cum ieiunio duorum dierum, & sic deinceps. Quod si non erat pedibus peregrinaturus, tunc iter quatuor, vel quinque dierum iure in vnus diei ieiunium commutatur, & impensæ in eleemosynas, & v̄sus pauperum. In commutandis denique votis, oportet seruari æqualitatem, quod tamen non oportet scrupulosè accipere, sed sufficit arbitrium boni viri, cessante fraude, & lata culpa remota. Sic ait Sylu. *votum 4. q. 8. ad finem.*

Decimoquartò queritur, An votum, quo quis vouit daturum se eleemosynam in certos pios v̄sus, videlicet, ad sustentandos Collegij, hospitaliæ domus pauperes, possit auctoritate Episcopi commutari? Hanc quæstionem c. proximi sequenti commodius diluemus.

Decimoquintò queritur, An omnia vota, quæ quis ante vitam Monasticam emiserat, iure ipso in ingressum ad Religionem commutentur, ita ut omnino finiatur, & desinant, quum primum quis, ut Nouitius in Religionem admittitur, & incipit, ut Tyro in Religione militare: an verò potius per solemnem expressam, vel tacitam Religionis professionem extinguatur, & cessent? Hanc etiam quæstionem tractat Syluester *votum 4. q. 7. versical. Tertium, secundum Archiepiscopum: & ego eam tractaui ex parte supra hoc libro. cap. 17. quest. 20. & 21. & iterum tractabo cap. sequenti.*

Decimosexto queritur, An is, cui conceditur facultas commutandi vota, possit iure vota commutare, etiã si fuerint iure iurando firmata? Hanc quæstionem supra tractaui *hoc libro cap. 10. q. 2. vbi dixi, probabilius esse, non posse, quia votum, & iusiurandum sunt vincula omnino diuersa, ergo non eo ipso, quod quis potest ex facultate sibi commissâ, & demandata, vnum soluere, potest, & alterum. Quidam putant Sotum lib. 8. de iust. q. 1. art. 9. ad finem, & Caiet. 2. 2. q. 89. art. 9. oppositum docuisse: sed reuera nihil huius quæstionis meminerunt, solum illis locis dixerunt, votum esse arctius vinculi, quam iusiurandum: & eum, qui potest voti vinculum soluere, posse queque soluere iusiurandi vinculum. Sed loquuntur de eo, qui potest ordinaria auctoritate voti vinculum soluere, cuiusmodi est Episcopus: non de eo, qui a voti nexu, & Religione aliquem soluit priuilegio, seu facultate commissâ: ut dixi supra cap. 10. q. 2.*

Decimoseptimò queritur, An is, cui demandatur, facultas commutandi votum, possit per alterum votum commutare? De hac quæstione capite sequenti tractabo.

Decimoctauò queritur, An cui committitur potestas commutandi votum alicuius, possit commutare pœnas ex voto violato contractas? Hanc etiam quæstionem capite sequenti dissoluam.

Caput XIX.

De Votorum Absolutione.

A Nimaduertendum est, in hoc capite Absolutionem voti non intelligi eam, qua quis absoluitur à peccato, quo votum violauit, sed eam, qua quis voti Religionis nexu, & vinculo soluitur, quæ a Canonici iuris consultis, Theologis, & Summis voti dispensatio dicitur. Nã sicut cũ

quis

quis Principis beneficio à lege soluitur, & ab ea eximitur, dicitur dispensatus in lege, hoc est, solutus à lege, sic etiam cum vinculo, & obligatione voti soluitur, dicitur dispensatus in voto, hoc est, liberatus à voto.

Primo queritur, An penes Romanum Pontificem, sit potestas aliquos absoluedi à voti vinculo? Ratio questionis est ex vna quidem parte, quòd votum reddere quisque naturali, & diuino iure compellitur: at in hæc iura Romanus Pontifex potestatem non habet: Ex altera verò parte est frequens, & quotidianus Ecclesie vsus, quo multi à votis Romani Pontificis auctoritate soluantur. Sed nos hanc questionem libro sexto discussimus cap. 1. q. 4.

Secundo queritur, Quinam auctoritatem habeant alios voto soluendi? Respondeo, in primis Romanum Pontificem, deinde Episcopos, ac cæteros Ecclesiarum Antifites, qui Episcopalem auctoritatem habent, & potestatem: & eos, qui Romani Pontificis concessu, & priuilegio comparatam, aut impetratam facultatem habent. Romanus igitur Pontifex potest, cum omni voto soluere, tum etiam quoslibet Christianos vbi que terrarum degentes: Episcopi verò minimè, nisi eos tantum quibus præsent. Neque eorum omnia vota relaxare, ac soluere queunt, sed ea duntaxat, quorum absolutio non est Romano Pontifici iure, vel consuetudine reseruata. Cæteri, qui sunt Episcopo inferiores, iure cõmuni huiusmodi potestatem nõ habent, nisi Romani Pontificis priuilegio, aut Consuetudine approbata. Syluest. *vol. 4. q. 3.*

Tercio queritur, Quæ, & quot sint vota, quorũ absolutio Romani est Pontificis propria? Respondeo, iure antiquo communi, expressim vnus tantum modo voti absolutioem Romano Pontifici reseruari: quod votum in iure Canonico Ultramarinum vocatur, cum quis videlicet vouet iter se facturum Hierosolymam, ad sanctum Domini sepulchrum. At verò quia iure communi ad Romanum Pontificem causæ magnæ, & arduæ pertinent, ideo eodem iure vota Castitatis, & Religionis, cum sint per se res perpetuæ & magnæ, ita Romano Pontifici reseruantur, vt nemo possit eorum vincula soluere. Quocirca eorum trium votorum absolutio, iure antiquo communi, solius est Romani Pontificis. Votum verò peregrinationis ad sanctum Iacobum Compostellanum, & ad limina Apostolorum Petri, & Pauli in Vrbe, testatur Abbas *in ca. ex multa de voto, & vot. redempti.* non esse Romano Pontifici reseruatum; & proinde Episcopũ eo voto posse aliquos soluere. Quæ Abbatis sententia vera est, si secundum ius Canonicum antiquum loquamur; at verò vsu, & more introductum est quod Angel. *vol. 4. q. 6. Syluest. vol. 4. q. 3. dicto. 5. Tabien. dissensatio. q. 9. Sol. libr. 7. de inst. q. 4. artic. in conclus. 1. tradiderunt, vt horum votorum absolutio ad solum Romanum Pontificem spectet: qui mos quoque confirmatur in Constitutione Sixti III. quæ incipit: Etsi Dominici, De punit. & remiss. inter Extrauagantes communes, vbi quinque supradicta vota memorantur, vt Romano Pontifici reseruata: iure igitur nouo Extrauagantium constitutionum quibus non antiquo, reseruatur. Porro Nauarr. in Comment. 1. de Regular. nu-*

mer. 21. ait, votum peregrinationis ad eadem sanctæ Mariæ Lauretanam esse Romano Pontifici reseruatum: Sic enim ibi inquit, *Omni bus votis potest Episcopus soluere, exceptis quinque contentis in Extrauaganti. Etsi Dominici 2. de punit. & remiss. inter communes: quibus hodie votum adiungitur visitandi domũ gloriosam gloriosissime Virginis Mariæ Lauretanæ. Sic ille; & nõ probat. Fortassis extat in domo illa sanctissima priuilegium aliquod, siue Diploma Pontificium, de hac re, sed vsu receptum non est.*

Quarto queritur, An Episcopus habeat ius soluendi aliquos voto Ultramarino, quod fecerunt studio, & amore pietatis augere, non autem gratia auxiliij siue subsidij pijs, & religiosis terræ Sanctæ habitatoribus conferendi? Abbas, cui Angelus, & alij ad hæc, censuit, huius voti absolutioem non in vniversum ad Romanum Pontificem pertinere. Docet enim, huiusmodi votum posse fieri dupliciter: Aut enim quis vouet peregrinationem ad sanctum Domini sepulchrum, vt aliquo vitæ subsidio iuuet Christianos in Terra sancta degentes, aut vouet solum suæ pietatis promouendæ gratia. Si primum, eius absolutio Romano Pontifici reseruatur; si verò secundo modo, minimè. Et proinde si Episcopus, inquit, à voto sic factò aliquè soluat, rata & firma est absolutio. *At contra Syluest. votum 4. quest. 3. dict. 5. ait, absolutioem irritam esse, & inanem. Sed nihil est, quod Abbatis sententia nobis in hac questione displiceat: is enim secundum ius antiquum, & commune loquebatur, quod ius votum Ultramarinum primo modo factum Romano Pontifici reseruabat. Nam olim, cum Francorum bello Palestina esset Saracenis erepta, & Hierosolymis Christiani reges dominarentur; ex toto prope modum Christiani imperij, & ditionis orbe pij viri peregrinationem ad sanctum Domini sepulchrum suscipiebant. Deinde verò, Saracenorum potentia, & armis res Christiana per Orientem labefactari cœpit: quo factũ est, vt permulti votum Ultramarinum emitterent studio iuuandi Christianos Hierosolymis, & per totam vndique Palestinam commorantes: quod votum, ius Canonicum appellat Ultramarinum in subsidium Christianorum in terra Sancta habitantium. Et quia erat votum magni momenti, quodque viri primarij, Deo nuncupabant, ius ipsũ Romano Pontifici reseruauit, ne si ab Episcopis relaxaretur, multi passim eo voto soluerentur, non sine magno detrimento, & incommodo Christianorum in Palestina degentium. Merito igitur scripsit Abbas, iure communi votum Ultramarinũ, quod sit in terræ Sanctæ habitatorum subsidium, Romano Pontifici reseruari. Nihilominus tamè more, & consuetudine receptum est, vt in vniversum voti Ultramarini quomodolibet facti absolutio ad Romanum Pontificem tantummodo spectet: & hoc est, quod voluit Syluester loco citato.*

Quinto queritur, An votum non contrahendi coniugium, siue abstinendi perpetuò à nuptijs sit idem, quod votum Castitatis: ita vt quemadmodum solus Romanus Pontifex potest aliquem voto Castitatis soluere, sic etiã nemo præter ipsũ possit absoluerẽ à voti vinculo nunquam ad nuptias transeundi, sed cœlibem vitam agendi. Duæ

sunt

sunt opiniones, prima, quæ Caietano placet in *Opuscul. 10. 2. tract. 11. q. 1.* afferit huius voti absolutio- nem folius esse Romani Pontificis: idque hac ra- tione concludit, quia præcipuum, quod in voto Castitatis continetur, est Castitas, quæ in consiliū Euangelicum cadit: sed ea talis est, qua quis vult in perpetuum à nuptijs abstinere: nam reliquum, quod ad Castitatem pertinet, in præcepto natu- rali, & diuino positum est, ne quis rem habeat cū foemina sibi non nupta. *Secunda opinio* negat hoc votum esse Romano Pontifici reseruatum: ratio eius est, quia non est votum simpliciter Cas- titatis. Nam si quis post id voti, rem cum foemi- na habeat, contra votum non peccat, quoniam votum solum est, de matrimonio nunquam in- eundo, ac proinde Episcopi auctoritate, iure eius- modi voti vinculum relaxatur. Ita sentiunt *Sot. 4. d. 38. questio. 2. artic. 1. in conclus. 1. ad finem. Antonin. quem citat Sylu. votum. 4. questio. 4. ad finem. Angel. votum. 4. questio. 9. Rosel. impedimentum. 4. nu. 12. Sylu. votum. 4. questio. 4. ad finem. Nauar. in Manual. capit. 12. numer. 76.* vbi dicit, se prius sententiam Caietani sequutum fuisse, sed postea ab ea recessisse: atque hæc opinio mihi verior apparet propter eius ra- tionem prædictam: & quia teste Nauarro *loco ci- tato*, eam sequitur sacrum Penitentię prætorium in Vrbe.

Secundo queritur, An votum seruandi castimo- niam ad tempus, vtpotè ad quadriennium, aut de- cennium, sit Romano Pontifici reseruatum? *Re- spondeo*, non esse reseruatum: quia nõ est votum seruandi perpetuam castimoniam. Sic Angelus *votum. 4. questio. 9. Syluest. votum. 4. questio. 3. dicto. 6.* vbi citat Paludanum, & Antoninum. *Nauar. in Manua. cap. 12. num. 78. Sot. lib. 7. de inst. questio. 4. art. 3. quamuis in 4. d. 38. questio. 2. art. 1. dicat fortè potest Episcopus.* Idem iuris est in voto certæ castitatis; vt si quis voueat nunquam adulterium, aut certum immu- ditia, vel libidinis genus se commissurum. Idem quoque ius est in altero coniugum vouente, non petiturum se debitum coniugale: hæc enim vo- ta non sunt totius, & integræ Castitatis, sed par- tis; ac propterea eorum relaxatio, vel com- mutatio nequaquam est Romano Pontifici re- seruata.

Septimo queritur, An qui simplici voto Casti- tatis adstrictus matrimonium tantummodo ra- tum contraxit, ei possit Episcopus facultatè con- cedere, vt consummet matrimonium, si probabi- le incontinentiæ periculum imminet? *Sotus in 4. d. 38. q. 2. artic. 1. in dubitationibus circa conclus. 1. & post conclus. 2.* putat post huiusmodi votum iure posse matrimonium consummari, & perfici: de cuius sententia inferius disputabo: quare secundū eam opinionem nulla est opus voti relaxatione. Sed *mihi videtur* relaxatio necessaria, quoniam post simplex Castitatis votum, nõ solum peccat quis, cum matrimonium contrahit, sed etiam quando consummat, ac perficit: quia qui matrimonium iniuit, antequam illud consummet, & compleat, potest Castitatis votum seruare, si Religionis in- stitutum suscipiat, ac profiteatur: ergo si potest, debet, quod si debet, nec fecit, contra votū delin- quit, vt postea dicam.

Octauo queritur, An iure Episcopus facultatè concedat, vt qui simplici castitatis voto obliga-

tus matrimoniū contraxit, & consummauit, pos- sit in posterum debitum petere. *Quidam* negant licere Episcopo id facere, quia est votum Casti- tatis, à quo neminem Episcopus soluit, & eximit. Sed *verius alij* affirmant, id posse Episcopū con- cedere, non quidem semper, nec in perpetuum, sed aliquando, & ad certum tempus: videlicet, quando ad Romanum Pontificem, non facilis pa- ter aditus, & ob moram impendet incontinentiæ periculum, cum sit iuuenis is, qui vouerit. *Sylu. votum. 4. q. 4. vbi citat Cardin. Anton. Abbatem in ca. veniens, qui cler. vel vouent.* Neq; verò Episcopus tunc eum in totum à voti vinculo liberat, quoniã si coniux, qui Votū emiserat castitatis, alteri con- iugi superstes vixerit, castimoniam seruare debe- bit: quippe matrimonio soluto, votum antea fa- ctum omnino durat.

Nono queritur, An votum sacros ordines per- cipiendi tale sit, vt à solo Romano Pontifice pos- sit absolui, aut commutari? *Respondeo*, minimè, quia non est ex quinque illis Romano Pontifici reseruatīs, *Nauar. consil. 32. ad questio. 2. de vot. redempt.* *Obijcies*, in hoc voto simul etiam Castitatè promitti, qualem vouent, qui ad sacros ordines pro- mouentur. *Respondeo*, in eiusmodi voto Casti- tatem promitti futuram, non præsentem, cum sit votum sacros ordines: suscipiendi; & proinde præsens Castitas non promittitur. Vnde qui est tali voto adstrictus, si cum foemina rem habeat, antequam ad Sacros Ordines ascendat cõtra vo- tum non peccat, siquidem castimoniam non vo- uit: & idcirco hoc votum iure Episcopi auctori- tate cõmutari, relaxari, siue solui potest. *QVAE- RES*, quoniam causa subesse queant iustæ, & legiti- mæ, eiusmodi votum Episcopi auctoritate in aliud mutetur? *Respondeo*, si is qui vouit, be- neficium Ecclesiasticum, aut pensionem, aut pa- trimonium non habeat, vnde honestè, & com- modè viuat, meritò Episcopus votum illud com- mutat. *Item*, si Episcopus eum ad sacros Ordines reculauerit promouere, Confessarius habens demandatam siue commissam facultatem com- mutandi vota, illud iure commutat. *Item*, si ali- quod ex prædictis impedimentis perpetuum iudicetur, eo ipso is, qui promiserat voti vinculo solutus est, cum nequeat amplius, suum votum exsoluere.

Decimo queritur, Quid sit dicendum, quum Ti- tius sub disiunctione votum fecit seruandi casti- tatem, vel Religionis institutum profitendi, vel Sacros ordines capeffendi, An huiusmodi votum sit ex quinque illis, quorum commutatio, vel re- laxatio ad Romanum Pontificem spectat? *Respo- deo*: cum sit votum sub disiunctione factum, Ro- mano Pontifici reseruatum non esse: eo quod tri- bus partibus constat, quarum vna minimè reser- uatur. Si tamen Titius nullo modo velit amplius sacris ordinibus initiari, voti religione obliga- tur ad Castitatem seruandam, vel Religionem ca- peffendam. Et cum vtraque pars Romano Ponti- fici reseruetur, Episcopi auctoritate à voti nexu liberari non poterit. Quando cumq; verò in ani- mo habet castitatem seruare, vel ad Religionis institutum transire, vel ad Sacros Ordines ascen- dere, tuta conscientia votum Episcopi auctori- tate commutatur, vel relaxatur.

Vndeci-

Vndecimò queritur, An votum perpetuæ continentię iure possit Episcopus relaxare, soluere, vel commutare. Speculator, & Ioannes Andreas, vt citat Syluest. *votum. 4. q. 4.* sentierunt, posse, quod probant: quia vt constat ex *cap. Veniens, qui cleri. vel venient.* Episcopus soluit quandam foeminā à vinculo voti, quæ promiserat Deo perpetuam castitatem. Sed verius est, quod sentiunt in eo capite veniens, Cardin. Antonius, Abbas, id Episcopum iure non posse, quia est Romano Pontifici referuata huiusmodi voti relaxatio, siue commutatio: foeminam verò, de qua agitur in *cap. Veniens, citato*, Episcopus soluit à voto continentię, vel facultate sibi à Romano Pontifice demandata, vel quia foemina iuuenis erat, & proinde erat in periculo, ne contra votum faceret. Sic etiam Syluest. *votum 4. q. 4.* vbi citat Angelum, & Rosellam, & alios.

Duodecimò queritur, An votū dandi elemosynam certæ personæ indigentī, vel in pios vsus certæ Ecclesię, hospitalisq; domus, possit Episcopi auctoritate commutari, relaxari? Dux sunt opiniones: prima omnino negat, idque colligit hæc ratio: Is enim, cui factum est votum, acquirit ius in rem sibi voto promissam; non quidem quod rei dominium adeptus fuerit, sed quia ius habeat petendi, vt qui vovit, votum persoluat, vt constat ex *cap. ex parte de censib.* Deinde, quia in causis pijs lege Canonica ius acquiritur absentī, ita vt actionem contra vouentem habeat, qua possit agere, & petere, vt votum reddat, ac præstet, vt colligitur ex *l. illud. c. de Sacrosanct. Eccles.* Sic opinatur teste Syluest. *votum. 4. q. 7. dicto. 4.* Archidiaconus Raimundus, Directus Rosellus, & alij. Secunda sententia affirmat, id posse relaxari, vel commutari Episcopi auctoritate. Ita Caiet. in *opuscul. tom. 2. tract. 11. q. 3.* Angel. *votum. 4. q. 25. & 26.* Syluest. *loco citato. Naua. in Man. cap. 12. nu. 78.* & hæc sententia est verior, & firmiter, ac potiori ratione suffulta.

Annotandum est, non idem iuris esse in voto, quod est in promissione, quæ fit homini: nam ex simplici promissione, si rata, & accepta habeatur ab eo, cui fit, actio nascitur, ac surgit saltem iure Canonico, vt alibi dicam. Item, si huiusmodi promissio fiat absentī, sitque pia, actionem parit, ita vt is, cui est facta promissio, ius habeat petendi, vt quis promissa præstet. Vnde in hoc locum habet prima opinio. Si enim Titius certæ Ecclesię, aut pauperi elemosynam promissit, nequit ea promissio Episcopi auctoritate commutari: secus tamen, si Titius non Ecclesię, aut egenti homini promissit, sed votum Deo fecerit elemosynam certæ Ecclesię, vel pauperi porrigendi; votum enim factum est Deo, & non homini: & hoc est, quod secunda opinio contendit, posse huiusmodi votum Episcopi auctoritate commutari, vel relaxari.

Decimotertio queritur, An vota, quæ dicuntur pœnalia, quæq; sunt de re aliqua, & materia Romano Pontifici referuata, eidem referuata quoque iudicentur? Exempli causa, Titius votum facit, cõtinebo me à certo peccati genere, alioqui, nisi id fecero, castitatem seruabo, vel ad Religionis institutum me conferam. Dubitatur, an si id peccati non cauerit, ita ad Castitatem seruandam, vel ad Religionem capeffendam compellatur, vt ea voti obligatio commutari ab Episcopo, rela-

xariū nequeat? Tres inuenio opiniones: prima docet ante conditionem impletam, ea vota commutari, relaxariū Episcopi auctoritate posse, ea verò impleta, non posse, quia post impletam conditionem vota in absoluta transferunt: & cū sint Castitatis, vel Religionis, eo ipso, Romano Pontifici referuantur. Ita Sotus *lib. 7. de iust. q. 2. art. 1. ad 4. & q. 4. art. 3.* Secunda opinio generaliter docet, talia vota, siue ante, siue post conditionem impletam in Episcopi auctoritatem, & facultatem cadere. Ita Couarruias in *cap. quamuis pactum. de pact. in 6. p. 1. §. 3. nu. 12.* hanc sententiam sequuntur multi iuniores Theologi. Medina in *sua instruct. Confess. lib. 1. cap. 14. §. 6.* Philiar. *lib. 3. de officio Sacerdot. cap. 22.* Ludouicus Lopez. in *instru. ca. 44.* Aragon. *2. 2. q. 88. art. 12.* Palacius *super summam. Cai. verbo. votum. vers. 6.* Autor Candelabri *tract. 14. in additionib. de voto nu. 50.* vbi dicit, Salmaticæ multos Theologos de hac re interrogatos, ita sensisse. Aiunt etiā alij, sic Victoriam docuisse, & Canū. Sic etiam videtur sentire Cordub. in *summ. q. 152.* vbi ait, quando Condicio addita, pœnæ rationem habet, potest Episcopus votum soluere, vel commutare: quando verò solum est conditio, non pœna, tunc voti absolutio referuata est Romano Pontifici, & pari ratione commutatio referuatur eidem. Pœna est cum quis vouerit, se in religionē ingressurum. si hoc aut illud peccati genus non cauerit. Condicio est, nō pœna, si vouerit, religionem se suscepturum pro merito, si filius meus ex morbo saluus euaserit, aut ex Asia redierit. Idque colligunt, quia talia vota non sunt studio, & gratia Castitatis, vel Religionis, sed potius animo ab his penitus alieno: at Romano Pontifici videntur referuari tantummodo vota facta amore, & causa, vel Castimonie seruandæ, vel Religionis amplectendæ. Tertia sententia est Nauarri distinguētis hunc in modum in *Manual. cap. 12. numer. 43.* Aut enim Titius votum facit, abstinebo à certo peccati genere, quod nisi fecerim, voueo Castitatem, aut Religionem: quo casu Nauarrus ait duo vovisse Titium, vnum principale, quod est continere se à certo peccati genere; Alterum, quod ad principale accedit, quod est Castitatem perpetuo seruare, vel se ad Religiosorum domicilia conferre: Aut votum facit hoc modo: si certum peccati genus ad misero, Castitatem perpetuo seruabo, vel Religionis institutum suscipiam: Quo casu, inquit, vnum tantum est votum sub conditione. Si primo modo fiat, potest Episcopi auctoritate commutari, & relaxari non impleta conditione, quoniam principale votum, cum non sit Romano Pontifici referuatū, iure illud potest Episcopus permutare, vel dissoluere: at sublato, vel commutato principali, secundum, quod ad illud accedit, commutatur, vel relaxatur: expleta verò conditione, Episcopi potestati amplius nō subiicitur, quoniam votum castitatis, vel Religionis, quod erat cum altero coniunctum, absolutum euasit. Si verò secundo modo fiat, nequit Episcopi auctoritate solui, vel commutari, siue ante, siue post conditionem expletam, quia est Castitatis votum, vel Religionis. Hæc opinio, quæ eadem ferè est atq; illa Soti, mihi magis probatur: vbi enim ius nullam pontificiam distinctionem, nec nos ponere debemus: sed ius, & consuetudo nihil distinguunt in voto castitatis,

vel Re-

vel Religionis, sit ne factum causa, & studio pietatis, an secus: ergo in vniuersum Conditionale, & Penale votum Religionis, vel Castitatis, Romano Pontifici referuatur.

Decimoquarto queritur, An votum quod quis facit de Virginitate seruanda, sit Romano Pontifici referuatum? Nam ex vno capite argumenta concludunt hoc votum esse Castitatis, & proinde referuatum. Ex altero vero, argumentis quoque videtur effici, tale votum non esse Castitatis: nam qui Virginitatem vouet, perinde est, ac si Deo promittat se nunquam primum contra Castitatem peccaturum, siue virginalem corporis integritatem semper seruaturum, ac propterea amissa virginitate, non videtur amplius voti vinculo adstrictus ad castimoniam seruandam: quemadmodum si quis esset innocens, & ex diuino auxilio innocetiam seruandi votum Deo nuncuparet, perinde faceret, ac si voueret se primum peccatum nunquam admissurum, eo vero commisso, quoniam innocentia perditur, non est amplius obligatio ad peccatum in posterum deuitandum. **Respondeo**, Virginitatem posse promitti Deo tripliciter: Aut enim qui eam vouet, in animo habet castimoniam simpliciter seruare, & tunc Virginitatis votum idem est, quod Castitatis, & idcirco Romano Pontifici referuatum: Aut in animo eius tantum est sese integrum, & incorruptum seruare à primo libidinis, & luxuriae peccato, & tunc non esset votum simpliciter Castitatis: id quod argumenta primo posita comprobant. Neque enim is, qui vouet virginitatem hoc modo, promittit simpliciter castitatem, sed tantum eam, quae est virginum propria, videlicet, quae consistit in integro, & incorrupto corpore: & ideo hoc votum non videtur Romano Pontifici referuatum, quia solum est votum de seruanda castitate ex parte, non ex toto. Aut vouet quis virginitatem absolutè, & simpliciter nihil cogitans, differat ne virginitas aliqua ratione à castitate, an secus. Et existimo, hoc votum per se, & simpliciter Romano Pontifici referuari, quia est votum absolutè, & simpliciter castitatis: quoniam, vt inferius docebo, votum Virginitatis simpliciter per se est idem, quod Castitatis. S. Thom. 2. 2. quest. 88. art. 3. ad 2.

Decimoquinto queritur, An votum nunquam petendi ab alio, quam à Romano Pontifice relaxationem, vel commutationem voti, sit ei referuatum? **Respondeo**, non esse: quia non est vnum ex quinque illis, quorum supra meminimus. **Deinde**, nemo potest ita aliquid vouere, vt votum ab Episcopi, vel alterius superius legitima potestate possit eximere, & alteri referuare.

Decimosexto queritur, An si Episcopus, vel Romanus Pontifex aliquem sine causa iusta voti vinculo soluat, subsistat, ac valeat absolutio? **Respondeo**, ex communi Theologorum, & Pontificij iuris interpretum sententia, quam habet Sor. lib. 7. de iust. q. 4. art. 3. ad 2. prope finem, & habet Nauar. in Manna. cap. 12. num. 76. ex S. Thom. 2. 2. quest. 88. art. 12. ad 2. irritam esse, & inanem: quoniam iure naturali, & diuino vota reddere quisque debet, & in ea, quae sunt naturalis, vel diuini iuris, ius non habet Pontificia potestas, quando nulla iusta, & debita causa subest. Ex quo perspicitur non fo-

lum peccare Pontificem, cum vota sine causa iusta, & legitima votum relaxandum curat, sed eum itidem, qui praedicta relaxatione voti videlicet absque eiusmodi causa, honesta scilicet, & rationi consentanea impetrata, scienter vitur: eo quod vitur relaxatione voti, quae est inanis, & irrita: Sic Sotus loco citato.

Decimoseptimo queritur, Quae sint iustae causae relaxandi vota? **Respondeo**, eas esse, vel necessitatem, vel utilitatem publicam, aut priuatam; probabile item peccati periculum, hoc est, cum probabiliter iudicatur, eum, qui vouerat, ita esse affectum, vt credatur votum sapius violaturum. Cum etiam votum est factum ex quadam animi leuitate, perturbatione, vt potè ira, moerore; cum item metu periculi, dolosè, aut vi: Cum praeterea dubitatur, fuerit necne factum votum, sit ne voti materia utilis, & bona: nam vsu venit interdum, vt dubitetur, num Titius votum fecerit, an non fecerit: & an res, quam Deo promisit, sit idonea voti materia, an secus: an facta sit inutilis: an impediatur aliud bonum, quod maius esse videatur. Nauar. in Man. c. 12. nu. 76. & 27. ex Abbate, S. Thom. & Antonino.

Decimooctauo queritur, An potestas commutandi relaxandi que vota, sit spiritualis à Christo Domino accepta, an verò ex iure naturali profecta? **Respondeo** esse spiritualem à Christo Domino suae Ecclesiae datam, in hoc enim eiusmodi potestas distinguitur à facultate rescindendi, & irrita faciendi vota, quod haec à iure naturali originem ducit, & pertinet ad eos, qui temporalem, siue citiilem tantum iurisdictionem, & administrationem habent; & proinde est etiam penes Gentiles, apud quos vir, pater, & Dominus iure possunt vota vxoris, filij, & serui irrita facere, apud quos tamen nulla est potestas spiritualis alios à voti nexu, & vinculo soluendi. **ROGABIS**, unde constet, hanc potestatem Christum Ecclesiae suae tradidisse? **Respondeo**, ex frequentia, & diuturna Ecclesiae consuetudine, quae multis retro ab hinc seculis obseruatur. Et ego quidem puro Ecclesiam hanc potestatem accepisse à Christo illis verbis Matth. 16. quidquid ligaueris super terram, erit ligatum in caelis, & quidquid solueris super terram, erit solutum in caelis, eo loco Christus Dominus promissit se daturum Petro clauis Regni Caelorum, quibus caelum aperiret, vel clauderet: & Ioann. 21. promissum exsoluit, cum dixit ter Petro: pasc oves meas.

Decimonono queritur, An is, cui datur facultas commutandi, vel relaxandi vota, iure possit relaxare, vel commutare vota, etiam si fuerint iureiurando firmata. Hanc quaestionem ante iam dilui, hoc libro cap. 10. q. 2. vbi dixi, non posse, quia votum, & iusurandum sunt duo vincula distincta, & proinde in facultate relaxandi, vel commutandi vota non intelligitur concessa potestas relaxandi, vel commutandi eadem vota iureiurando confirmata. Sic Nauar. in conf. 3. de iureiur. n. 6. & in Man. c. 27. n. 275. quamuis, vt supra dixi, quidam iuniores oppositum sentiant.

Vigesimo queritur, Quid iuris, & potestatis habeant Cōfessarij nostrae societatis in votorum commutatione, relaxatione? **Respondeo**, in Compendio Priuilegiorum eiusdem Societatis

verbo *Communitio* S. i. hæc haberi: *Confessarij Societas* possunt commutare omnia vota, exceptis *Vitamarino*, & *Peregrinationis* ad limina *Apostolorum Petri*, & *Pauli in Vrbe*, & ad *S. Iacobum Compostellanum, Castilianis, vel Religiosis*, quam facultatem, cum eadem exceptione extendit *Gregorius XIII.* ad vota etiam iureiurando firmata: dummodo commutatio non sit in detrimentum tertij: Et subiungitur. *Hanc facultatem communicat Societas cum omnibus Confessarijs Superiorum auctoritate deputatis, & ab ordinario loci approbatis iuxta formam Concilij Tridentini, session. 23, cap. 15. De Reformatione, §. 2. dicitur: h, ad quos pertinet ius admittendi eos, qui ingredi volunt in Societatem, possunt commutare votum simplex ingrediendi in aliam Religionem, etiam certam, in vota consuetam Societatis, quando is, cuius votum est commutandum, devotionem ad id sentiret, vel Societas, aut qui ipsam admittit, vocationem eius esse possidet ad Societatem nostram, quam ad aliam Religionem existimaret.*

§. 3. Subiungitur: *Omnes Præpositi Domorum, ac Rectores, seu Visitatores Societatis, sine prædicta limitatione, de qua in §. præcedenti, possunt dispensare cum ingrediendis in Societatem, etiam si in arctiorem Religionem se ingressuras volissent. Si quis tamen à Societate ante professionem recesserit, nulla erit dispensatio: Possunt itidem in Societatem admitti quicumque aliquam Religionem suscipiendi, & ibi permanendi, ex quavis causa votum fecerint. Deinde verò subiicitur: *Hæc facultate soli, & admodum consideratè videntur Provinciales; nisi ipsi eam in causa certo cum aliquo communicauerint: & cum ipsi fuerint admodum Præpositi Generales. Et in verbo Dispensatio, §. 9. dicitur: Possunt nostri Confessarij, si sint viri docti, & iuxta formam Concilij Tridentini approbati, ex commissione Provincialis dispensare ad petendum debitum in his, qui post votum simplex Castitatis matrimonium contraxerunt. Et subiungitur: Communicantur & facultas Provincialibus, & alijs Confessarijs, quibus ipsi per se, vel per alios eam commiserint, admoniti penitente, ut si superstes vixerit, votum seruet.**

Sed dubia questio est, an hæc facultas protendatur, etiam ad eos, qui post votum simplex Castitatis solum matrimonium contraxerint, quod nondum consummarunt; an verò duntaxat intelligatur de ijs, qui contraxerunt, & consummarunt? Quidam putant extendi etiam ad eos, qui tantummodo contraxerunt non consummarunt: quod ea in primis ratione conficiunt, quia facultas generalis est de ijs, qui post votum contraxerunt, ergo nos eam non oportet restringere. Deinde, privilegium, & beneficium Principis plenissime interpretari debemus; *L. Beneficium ff. De Constitution. Princip. Postremò, quia est probabilis Soti sententia in 4. d. 38. q. 2. ar. 1. post conclus. 2. eos, qui post votum simplex Castitatis matrimonium contraxerunt, tuta conscientia posse matrimonium consummare reddendo debitum; at petendo non item: nec eos esse cogendos ad Religiosorum domicilia transire, vbi Castitatem seruent. Quæ sententia mihi certè, ut verum fatear, valde incerta, & dubia videtur, quoniam, ut inferius dicam, verius est, huiusmodi voto Castitatis adstrictos obligari ad capeendam Religionem ante matrimonium consummatum: quia cum adhuc sine habiles, & idonei ad sum votum seruandū, id facere, ipsius voti religione coguntur. Quod si ad Monasterium se conferre vi voti debent, non*

video, qua ratione prædicta facultas de ijs intelligi queat: eam enim puto concessam ob salutem, & bonum eorum, qui ita matrimonium contraxerunt, ut adhuc sint obligati ad debitum reddendum, priuati tamen iure petendi: quales sunt, qui post votum prædictum contraxerunt, atque consummarunt. Porro beneficium Principis plenissimam interpretationem recipit, cum versatur in ijs, quæ iuri communi non derogant. Ex quo etiam fit, ut minus dubitem de eo, quod quæri possit; An ea facultas merito etiam trahatur ad eos, qui post votum simplex Religionis matrimonium contraxerunt, sed nondum consummauerunt. Certum enim existimo, ad hos minimè extendi, quia illud Privilegium solum loquitur de voto simplicis Castitatis, non Religionis.

Rursus eodem verbo *Dispensatio, §. 10. habetur: Per facultatem Benedictissimi concessam à Martino V. possunt nostri Confessarij deputati, & legitime approbati dispensare in votis etiam Episcopo reueratis. Et subiungitur: Hæc facultas communicatur omnibus Superioribus, & alijs Confessarijs, quibus ipsi eam commiserint.*

Vigesimalimò quæritur, An vota Religiosi, qui adhuc Tiro, & Nouitius est, possit iure Superior absolueri? Supra cap. 17. questio. 20. & 21. tractati questio. 20. quæri solet, an vota Nouitiorum iure possit Superior irrita facere, & dixi ex sententia Nauarri in *Manual. cap. 12. nu. 65.* non posse eo modo, quo potest vota professorum irrita reddere, quia Nouitius non est religiosus effectus, & ideo voluntas eius à voluntate Superioris non pendet. Pari ratione Superior iure non potest vota Nouitiorum relaxare eo modo, quo potest vota professorum: vnde Nouitij vota, quando Nouitius est, aut impleri possunt, sine damno, & incommodo Religionis, aut non possunt: si possunt, impleri debent, cuiusmodi sunt vota realia, quibus Nouitius promitteret Deo, se aliqua daturum in vfus pauperum; si bona habeat, ex quibus dare possit, ea in pauperes erogare debet. Si impleri nequeunt, qualia sunt vota personalia iuniorum, peregrinationum, differuntur ad tempus, & quasi sopita sunt, eo quod impediunt Nouitij probationem: & hæc postea per religionis professionem extinguuntur, & proinde desinunt. Ita Syluester Paludanum, & Antoninum sequutus, votum, quarto, questione 7. versicul. tertium, secundum *Archiepiscopum*. Vota enim personalia Nouitij commutantur in solenne votum religionis ipso iure communi, cap. *Scripturæ de voto, & votiredemptione*. & propterea finiuntur. Nihilominus potest Superior vota Nouitiorum absolueri, & relaxare eo modo, quo potest vota Laicorum, qui Nouitij, aut religiosi non sunt, nimirum id potest privilegio, vel facultate à Romano Pontifice data Regularibus erga externorum vota.

Vigesimalocundo quæritur, An is, qui mandata sibi facultate potest votum soluere, vel commutare, possit id facere per alterum. *Respondeo non posse: quia ei non demandatur iurisdictionis potestas, sed nudum ministerium. V. G. ut votum commutet, vel relaxet, vel soluat. Ex Sylu. delegatus, quest. 8. vbi citat Innocentium, & alios.*

Vigesimalotertio quæritur, An is, cui committitur facultas commutandi votum, vel relaxandi,

possit commutare vel relaxare pœnas ob violatum votum? *Respondeo*, aliud esse commutare votum, aliud commutare, vel remittere pœnas contractas. *Nau. conf. 35. de voto.*

Caput X X.

De Votorum interpretatione.

Animaduertendum est, vota non solum aliquando posse nos irrita reddere, & absolueri, sed etiam interpretari. Tunc autem vota interpretantur, cum ex hoc, quod obscuri, incerti, vel dubij, & ambigui aliquid continent, declaramus, in quem sensum accipienda sint.

His præcognitis, *Primò* queritur, an votum amplè, & plenè interpretari debeamus, an potius præse, & stricte? *Hofstiensis*, & *Abbas* docent teste *Syluest. iuramentum. 3. quæst. 3.* Iusurandum stricte nos interpretari debere, vt quoad fieri potest, periculum perijurij caueatur, & minus etiam peccetur. Sic etiam dici potest, votum stricte, & præse nos interpretari oportere, vt quâ maximè possit fieri, occasione non violâdi votum, & omne peccati periculum præcidamus, ac vt minus etiam peccetur. Quo fit, vt ea in votum minimè cadere iudicandum sit, quæ verosimiliter quis non vovisset, si ea tunc cum vouit, sibi in mentem venissent. Ac quemadmodum iusurandum eum, qui iurat, non obligat vltra animum, ac voluntatem, quam habet: sic etiam votum nequaquam extenditur vltra voluntatem eius, qui vouit, ad non cogitata, vel non promissa. *Syluest. iuramentum. 4. quæst. 6.* *Hofstiensis* sequutus ex c. quemadmodum, de iureiuran.

Secundò queritur, An *Titius V. G.* qui promissit se calicem aureum, vel argenteum alicui Ecclesie daturum, aut equum, vel bouem hospitali domui, debeat equum, vel bouem emere, si omnes sui equi, boues, vel calices perierint? *Respondeo*, cum *Sylu. religio. 2. quæstio. 16.* nisi expressè sponderit vnum ex his, quos habet, debere emere alium, quoniam ad id, se voto obligauit. Veluti si promississet tibi daturum equum, & tui omnes equi perissent, deberes emere aliū equū, eo quod de equo generatim, non autem speciatim est facta promissio. Pari etiam modo, qui vouit Monasticam vitam, si in vnum Monasterium non admittitur, debet aliud adire, & ibi se admittendum curare. *Obijcies*, quod habetur in l. *Triticum*, & l. *Qui insulam. ff. De Verb. obligationib.* Si promitto tibi triticum, nulla oritur obligatio, cum nullum certū tritici genus, aut certa quantitas promissa videatur. Similiter nullum est legatum, si legatur animal generaliter. *L. legato generaliter. ff. De legat. 1.* Nam incertitudo rei, vel quantitatis obligationē vitiat. *Respondeo*, cum *Abbate* in cap. *veniens, de iureiur.* vbi obligationis substantia constat, incertitudo quantitatis non vitiat obligationem. Item, sicut ob fauorem dotis obligatio inducitur, etiam si dos generatim promittatur; vt si quis promissit dotem, eius quantitas definiri debet arbitrio boni viri, facultatibus, & dignitate personarum inspectis: ita etiam in votis, licet aliquid generaliter vouerit quis, Canonica æquitas ob gratiam diuini cultus interpretatur quantitatem rei voto promissæ. Si vouerit te quotannis daturum vnam

vini, vel frumenti mensuram: iure potes dare vnam malueris. *Hofstien. in ca. ex parte de voto. Sylu. votum. 2. q. 15.*

Tertio queritur, Quid sit iudicandum de eo, qui promissit se ieiunium seruaturum sexta quaque hebdomadæ feria, & dies Natalis Dominici incidit in sextam Feriam, quo die iure communi conceditur carnis elus? *Respondeo*: aut in animo eius fuit sese expressim obligare ad ieiunium eo etiam die seruandum, & sic iure carnis vesci non potest, quoniam Pontificum decretū permittit quidem eo die carnes edere, sed non præcipit; præsertim cum ius ipsum excipiat eos, qui peculiari voti vinculo, aut Monasticæ regulæ instituto adstricti sunt ad carnis abstinentiam seruandam. *cap. Explicari. De obserua. ieiuniorum.* **ROGABIS**; Quid si nihil de tali euentu cogitauerit is, qui vouit? *Respondeo* iuxta Regulam paulò ante traditam, votum nos mitius, & benignius interpretari debere. Et cum verosimiliter credi possit, id si eius menti occurrisset, non se tale votum facturum, tuta conscientia interpretari possumus, eum voti religione non cogi in Natali Dominico à carnis abstinere, aut ieiunium seruare.

Quartò queritur, Quid sit dicendum, cum *Titius* ieiunium vouit in die sacro *S. Matthei*, aut *S. Laurentij*, & dies ille incidit in Dominicam, An ieiunium seruare debeat in Dominica die, an potius in Sabbato? *Respondeo*, ieiunium in die Dominica seruare, cum iure Canonico non conuenit, de *Consecrat. dist. 15. cap. Quadragesima. & cap. Si quis Presbyter. d. 30.* quamuis Canones, & iura non imperent: ne quis ieiunio eo die corpus affligat. Quare si dies ille sacer in Dominicam diem incurrit, ieiunium est seruandū in Sabbato, vt se quilibet ad Ecclesiæ cōsuetudinem accommodet: præsertim etiam cum in mentem non uenerit Dominica dies, cum factum est votum. Pari etiam modo, si est promissum ieiunium in peruigilio *S. Matthei* Apostoli, & illud incidit in Dominicam, ieiunium est in Sabbatum pridie eius Dominicæ diei transferendum, propter cōsuetudinem, & morem Ecclesiæ. *vt constat c. 1. De obserua. ieiuniorum. Sylu. votum. 4. q. 16.* Idem mihi videtur de eo, qui vouisset quotidianum ieiunium se seruaturū ad annum: nam si expressim dies Dominicos voto non comprehendit eos, benignè licet excludere, ne cōtra morem Ecclesiæ: 13 diebus ieiunium seruare cogatur.

Quintò queritur, Quo pacto obligetur is, qui duo vota fecit, vnum post alterum, iecum ipsa pugnantia? *Respondeo* cum *S. Thom. in 4. d. 38. q. 2. ar. 4. q. 1. & Sylu. votum. 2. q. 17.* si sibi minimè aduersentur, vtrumque seruari debere: si secus, id seruandum esse, quod maius est, videlicet, quod auctoris est vinculi. Hoc tamen debet intelligi, si quod maius est, in maius legitime commutetur, aut in maiori cōtineatur, aut si quod minus est, maius bonum impediatur, vt potè in Religionem ingreßum. Si autem vota sint æqualia, seruandum est primum, cum quo secundum votum vim, & locum habere non potuit. Hinc facile intelligitur, quid de eo iudicandum sit, qui votum fecit in hunc modum: nihil coctum, neque panem etiam comedam in peruigilio *S. Laurentij*, cum postea, vel antea vouerit se nihil cibi sumpturum in sexta Feria, nisi panem, ac deinde peruigilium

sancti Lau.